

Nådeløst på toppen

Sitter utrygt: 14 norske bedrifter har kastet toppsjefen i vinter. De fleste har gått på dagen. Hovedårsaken er elendige resultater og mistillit fra aksjonærer.

INGRID BJØRKLUND og
HEIDI EGEDE-NISSEN
Oslo

I helgen gikk Tine-sjef Jan Ove Holmen av for å gjenopprette tilliten til meierisamvirket etter påstander om misbruk av markedsrett.

Han er ikke alene. Bare siden juletid har et titall toppledere i norske bedrifter fratrudd med umiddelbar virkning.

Aksjonærpress

I midten av februar ble HP-sjef Carly Fiorina kastet på dør etter uenighet med styret om utøvelse av den amerikanske datagigantens strategi.

De siste ukers hendelser kan tyde på at også norske sjefer oftere blir byttet ut når det går dårlig med selskapet.

Avskjedigelsen av Orkla-sjef Finn Jebsen var atypisk. I slutten av januar fikk han sparken etter at flere aksjonærer hadde ytret misnøye med måten han håndterte styret på – selv om resultatene har vært svært gode.

Blant dem som har måttet gå på grunn av mistillit, er Tor Læg Reid i rederiet TFDS. Etter lang tids press i forbindelse med mislykkede fusjonsforhandlinger og dårlige resultater, gikk Læg Reid på dagen i midten av februar.

– Som øverste leder må jeg ta min del av ansvaret. Det har jeg gjort ved å fratrudd min stilling, uttalte Læg Reid den gang.

I forrige uke gikk Technor-sjef Tollak Melberg og Sony Norge-sjef Tom Greni av med øyeblikkelig virkning etter kritikk fra aksjonærer og dårlige tall.

I slutten av januar led Apptix-sjef Alex Hawkinson samme skjebne. Samme dag som it-selskapet la frem nok et underskudd, ble det meldt at Hawkinson gir seg for å prøve lykken i venturebransjen.

Samme måned meldte Telenor at sjefen i telekomselskapets danske mobilselskap, Sonofon, går på dagen etter knappe fire måneder i jobben. Årsaken til Steen Jespersens brå avgang var uenighet om strategi.

Retten før jul ble svenske Anders Eriksson i nettselskapet Active 24 byttet ut – med umiddelbar virkning. I februar forsvant kon-

«Styrer og aksjonærer har kortere lunte»

Jens Petter Heyerdahl,
hodejeger

sernsjef Erik Øyno i Norgros/Byggmakker etter krangel med styret.

Andre opplyser at de går høyst frivillig, som Tomra-sjef Erik Thorsen, Bravida-sjef Amund Skarholt og Findexa-sjef Peter Darpö.

Kortere lunte

Hodejeger Jens Petter Heyerdahl i Isco Group tror press fra medier og et stadig mer

gjennomslagsfullt bidrar til å gjøre jobben tøffere for toppsjefene.

– Debatt om etikk og resultater blir viktigere. I så måte er det blitt tøffere. Topplederne må i større grad svare for sine disposisjoner. Styrer og aksjonærer har kortere lunte, sier Heyerdahl.

Han tror omdømme blir stadig viktigere for selskaper, og det får raskere konsekvenser hvis noe er kritikkverdigg.

– Jeg tror det er blitt større forstand for symbolverdier, og ledere må ofte ta et slags konstitusjonelt ansvar. Vi vil bare se mer til verdibasert ledelse, og topplederne er ikke lenger helligge kyr, sier Heyerdahl.

redaksjonen@dn.no

Toppsjefene som forsvant

Siden juletid har minst 14 toppledere, de fleste ledere i børsnoterte selskaper, forlatt sine stillinger. Mange av dem går etter å ha levert dårlige resultater eller fått sterk kritikk. Andre går av helt frivillig.

Selskap: **Bravida**

UT Amund Skarholt (57) **INN**

Årsak: Slutter etter å ha restrukturert selskapet og solgt virksomheter
Sluttpakke: Ingen sluttpakke

Ny sjef: Viseadministrerende direktør Torbjørn Torell (49)

Selskap: **Sonofon**

UT Steen Jespersen (41) **INN**

Årsak: Uenighet med eieren Telenor om strategien i det danske mobilmarkedet
Sluttpakke: Ukjent

Ny sjef: konserndirektør Jan Edvard Thygesen (53) i Telenor

Selskap: **Storebrand Kapitalforvaltning**

UT Allan Åkerstedt (55) **INN**

Årsak: Fikk sparken fordi han ikke ville jobbe i Oslo på heltid. Åkerstedt har pendlet mellom Stockholm og Oslo.
Sluttpakke: To og et halvt års lønn, tilsvarende 11,9 millioner kroner

Ny sjef: Investeringsdirektør Hans Aasnæs (41)

Selskap: **Sony Norge**

UT Tom Greni (46) **INN**

Årsak: Sony vil kutte kostnader i Norden som følge av dalende salg og resultater
Sluttpakke: Ukjent

Ny sjef: Ikke avklart

Selskap: **Ementor**

UT Arne A. Jensen (49) **INN**

Årsak: Press fra eiere, intern uro og maktkamp.
Sluttpakke: Et og et halvt års lønn, tilsammen 3,6 millioner kroner

Ny sjef: Tidligere Vimpelcom-sjef Jo Lunder (43)

Selskap: **Apptix**

UT Alex Hawkinson (32) **INN**

Årsak: Sluttet for å begynne med venturevirksomhet
Sluttpakke: Ukjent

Ny sjef: Ikke avklart

Selskap: **Active 24**

UT Anders Eriksson (42) **INN**

Årsak: Uenighet med styret om strategien
Sluttpakke: Ukjent

Ny sjef: Administrerende direktør for Vest-Europa Jaap Zuiderveld (40)

Selskap: **Orkla**

UT Finn Jebsen (54) **INN**

Årsak: Tillitskrise mellom styret og konsernsjef
Sluttpakke: To årslønner, tilsammen 7,2 millioner kroner. Beholder kursavhengig bonusordning som ved fratredelse var verdt 33 millioner kroner.

Ny sjef: Konserndirektør Dag Opedal (45), konstituert

Selskap: **Byggmakker/Norgros**

UT Erik Øyno (40) **INN**

Årsak: Uenighet med eiere om strategi
Sluttpakke: Ukjent

Ny sjef: Øyno blir sittende til ny eier overtar Norgros

Går etter 17 år

OSLO: Tollak Melberg (54) hørte kritiske røster blant aksjonærene og valgte å trekke seg fra jobben som Technor-sjef med umiddelbar virkning sist uke.

– De siste fire ukene har vært helt pyton. Det føles likevel som en riktig beslutning å trekke seg, sier Melberg på mobiltelefon fra Frankrike.

Han sluttet som konsernsjef etter 17 år i jobben. Nå er han på rundreise for å informere datterselskapene om sin avgjørelse. Melberg vil si farvel til de ansatte på en ordentlig måte. Denne uken er det medarbeidere ved fabrikkene i Illies i Frankrike som får besøk.

– Avgangen skal skje på en mest mulig smidig måte for selskapet, sier Melberg.

Da han fikk signaler fra aksjonærer om at det var stor misnøye med Technors resultater, hadde han valget mellom å slåss for jobben eller gi seg. Han valgte det siste.

– Aksjonærene sa med rette at resultatet ikke var godt nok. De hadde all grunn til å stille kritiske spørsmål, sier Melberg, som selv er storaksjonær i oljeteknologiselskapet.

Han legger ikke skjul på at fjorårstallene var skuffende, selv om det ble et plussresultat. Mens det var ventet et driftsre-

sultat på 24 millioner kroner, viste fasiten 11,5 millioner kroner.

– Det er dumt når større leveranser kommer helt på tappen av året og gir dårligere marginer enn forutsatt, sier Melberg.

Han vil bruke tid på å finne ut hva han skal gjøre nå. Som styremedlem i andre selskaper har han flere kontaktpunkter.

– Jeg har både penger og handlefrihet til å gjøre det som jeg synes var riktig, forklarer Melberg.

Blant utålmodige Technor-aksjonærer er investor Riulf Rustad. Han har gått inn som observatør i styret, men meningen er å gå inn som styremedlem.

Rustad er kritisk til at Technor har kommet med flere resultatvarsler det siste halvåret.

– Det gir ikke den tilliten som er nødvendig for å lede et børsnotert selskap. Hvis man går veldig høyt ut, blir fallhøyden desto høyere, sier Rustad.

Han tror det er blitt tøffere klima for toppledere som ikke leverer gode resultater. Som styreleder i it-selskapet Ementor fikk han selv erfare at aksjonærer mistet tålmodighet med styre og ledelse.

– Vi leverte også resultatvarsler, og så måtte Tom Adolfsen gå.

– Måtte du selv gå som styreleder?

– Det kan du godt si. Kistefos kom inn som eier og de ville ha styrelederen. Sånn sett måtte jeg også gå, svarer Rustad.

FRANSK AVSKJED. Tollak Melberg gir seg som toppsjef i Technor. Avgangen skal skje på en smidig måte for selskapet, forsikrer han. Foto: Juha Roininen

En viktig symbolhandling

OSLO: Å bytte ut topplederen er blitt en viktig symbolhandling, ifølge Øyvind Bøhren, professor i finansiell økonomi ved Handelshøyskolen BI.

– Det blir nesten som når et engelsk fotballag sparker treneren. Selv om det ikke gir noen effekt på resultatene, får laget og fansen det bedre likevel, sier Bøhren.

Han har studert «levetiden» til toppledere i norske børsnoterte selskaper. Økonomiprofessoren mener omløpshastigheten på toppledere bare øker. – Det er en tendens til at topp-

ledere tar på seg skylden og går. Når det går galt er det et behov for at noe gjøres. Den største symbolhandlingen er å bytte daglig leder, sier Bøhren.

Ikke bare dårlige resultater, men frykten for at selskapets omdømme faller, er en årsak til at toppledere må gå.

– Samfunnet blir mer og mer gjennomskiktig. Det øker sjansen for å bli sett når noe er feil, forteller Bøhren.

Han tror trykket på topplederen er aller hardest i børsnoterte selskaper. En undersøkelse Bøhren står bak viser at jo leng-

er fartstid man har som toppsjef, desto tryggere sitter man.

Han undersøkte over 100 børsnoterte selskaper i perioden 1990-2002, der topplederen enten var blitt tvunget til å gå eller gikk frivillig.

Undersøkelsen viste at jo dårligere økonomi selskapet hadde, desto større sjanse var det for at topplederen måtte gå. Eierstrukturen så ikke ut til å påvirke utfallet.

– Aller mest utsatt er man hvis man har vært toppsjef i kort tid i et selskap som går dårlig, sier Bøhren.

Selskap: **Tine**

UT Jan Ove Holmen (57)

Årsak: Håndteringen av opplysningene om at Tine skal ha tilbudt lca 16 millioner kroner for å få enerett til kjedens butikkhyller.

Sluttpakke: Forblir i Tine-systemet med en årslønn på 1,5 millioner frem til fylte 62 år

INN

Ny sjef: Visekonsernsjef Hanne Refsholt (44), konstituert

Selskap: **TFDS**

UT Tor Lægred (52)

Årsak: Svake resultater, kursfall og den havarerte fusjonen med OVDS

Sluttpakke: Lønn i oppsigelsestiden på 6 mnd, tilsammen 1,05 millioner kroner.

INN

Ny sjef: Visekonsernsjef Henrik Andenæs (54)

Selskap: **Tomra**

UT Erik Thorsen (48)

Årsak: Trakk seg frivillig etter 19 år i selskapet hvorav de ni siste som konsernsjef

Sluttpakke: En årslønn, rundt 2,8 millioner kroner

INN ?

Ny sjef: Blir kjent i mars

Selskap: **Findexa**

UT Peter Darpö (59)

Årsak: Ønsket selv å slutte, går inn som styremedlem i stedet for Cornel Riklin

Sluttpakke: Ingen, men får 66 prosent av lønn i pensjon fra fratredelse som utgjør rundt 1,6 millioner kroner i året

INN

Ny sjef: Cornel Riklin (49)

Selskap: **Technor**

UT Tollak Melberg (54)

Årsak: Aksjonærkritikk etter resultatvarsel og dårlige resultater

Sluttpakke: 1,2 millioner kroner i sluttvederlag.

INN

Ny sjef: Jan Kvalbein (64), konstituert

Produkt-
presentasjon
på DVD

www.novio.no

Tlf: 66 77 81 80

INCREO
HOME CONNECTIONS

Gratis forslag til
ny **website**

815 51 888
www.increo.no

Executive Search Rekruttering

Assessit
Identifying Superior Performers

www.assessit.no tlf: 21 50 52 60

BMW 4x4
PENT BRUKTE 3-SERIE,
X3 OG X5

Godt utvalg både av bensin- og dieselmotorer
Gunstig finansiering/leasing og forsikring
- Innbytte - Garanti

KJØPT TRYGT HOS OSS!
EGIL STENSHAGEN
BIL A/S

www.stenshagen.no
Drammensveien 213
Tlf. 22 51 56 00
9-17, torsd til 19, lørd 10-15